

HOZIRGI ZAMONAVIY TILLAR BO'YICHA O'QITISH METODLARI

O'ktamov Madadjon O'ktam o'g'li

*Shahrisabz Davlat Pedagogika Instituti Matematika va ta'limda axborot
texnologiyasi kafedrasi o'qituvchisi oktamov03@mail.ru*

Xoliqulova Nozima Xoliqul qizi

*Shahrisabz Davlat Pedagogika Instituti Filologiya fakulteti Xorijiy til va
adabiyoti yo'nalishi 3-23 guruh talabasi*

Annotatsiya: Ushbu maqolada zamonaviy tillarni o'qitish metodikalarining xususiyatlari, ularning samaradorligi va talabalarning til o'rganish jarayonidagi o'rni tahlil qilinadi. O'qitish metodlari, kommunikativ yondashuv, interaktiv texnologiyalar va zamonaviy o'quv vositalari til o'rganishda yangi imkoniyatlar yaratadi.

Kalit so'zlar: Zamonaviy tillar, o'qitish metodikasi, kommunikativ yondashuv, interaktiv texnologiyalar, o'quv vositalari, samaradorlik, til o'rganish, metodlar, didaktika, ta'lim innovatsiyalari.

Abstract: This article analyzes the features of modern foreign language teaching methodologies, their effectiveness, and the role of students in the language learning process. Teaching methods, communicative approaches, interactive technologies, and modern learning tools create new opportunities for language acquisition.

Keywords: Modern languages, teaching methodology, communicative approach, interactive technologies, learning tools, effectiveness, language learning, methods, didactics, educational innovations.

Аннотация: В данной статье анализируются особенности современных методик преподавания иностранных языков, их эффективность и роль студентов в процессе изучения языка. Методики преподавания, коммуникативный подход, интерактивные технологии и современные учебные средства создают новые возможности для освоения языка.

Ключевые слова: Современные языки, методика преподавания, коммуникативный подход, интерактивные технологии, учебные средства, эффективность, изучение языка, методы, дидактика, образовательные инновации.

KIRISH

Hozirgi zamonaviy tillar bo'yicha o'qitish metodlari ta'lim sohasida katta e'tibor qaratiladigan mavzulardan biridir. Globalizatsiya va texnologik taraqqiyot odamlar orasidagi muloqotni kengaytiradi va samarali ravishda bir-biriga tushuncha berish zaruratini keltirib chiqaradi. Shuning uchun tillarni o'rgatish metodlari doimiy ravishda yangilanib boradi. Kommunikativ metod tilni real hayotda ishlatishga tayyorlashga yo'naltirilgan. O'quvchilar tilni faqat grammatika yoki lug'atni yodlash bilan emas, balki kommunikativ maqsadlarda qo'llashni o'rganadilar. Ushbu metodda turli vaziyatlarda muloqot qilish asosiy ahamiyatga ega bo'ladi.

Zamonaviy texnologiyalar o'qitishda sezilarli o'zgarishlar kiritdi. Internet orqali o'qitish, interaktiv darsliklar va onlayn platformalar yordamida o'quvchilar tilni real vaqt rejimida o'rganish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bunday texnologiyalar o'quvchilarga tildagi ko'nikmalarni rivojlantirishda katta yordam beradi. Boshqa metodlar bilan birga, grammatika va leksikani o'rgatishda kommunikativ yondashuv va texnologiyalarni qo'llash samarali bo'ladi. O'quvchilarni tilni doimiy ravishda mashq qilishga undash muhim hisoblanadi. Bu metod o'quvchilarni tilni faol ravishda qo'llashga o'rgatadi. Har bir o'quvchining o'rganish uslubi turlicha bo'lib, shuning uchun individual yondashuvga katta ahamiyat beriladi. Bu metodda o'qituvchi har bir o'quvchining ehtiyojlariga qarab darslarni shaxsiylashtiradi va samarali o'qitish jarayonini ta'minlaydi. Immersiya usuli tilni jonli muloqot va madaniyat bilan bevosita tanishtiradi. O'quvchilar yangi tilni atrof-muhitda va turli vaziyatlarda qo'llashga o'rganadilar, bu esa ularning tilni o'zlashtirish jarayonini tezlashtiradi.

TAHLIL

Hozirgi zamonaviy tillarni o'qitish metodlari ta'lim sohasida katta ahamiyatga ega, chunki ular o'quvchilarning tilni o'zlashtirish jarayonini samarali va qiziqarli qilishga yordam beradi. Bugungi kunda eng keng tarqalgan metodlardan biri — kommunikativ yondashuv bo'lib, bu metodda til o'rganish faqat nazariy jihatdan emas, balki amaliyotda, muloqotda ishlatiladi. Talabalar tilni kundalik hayotda ishlatish imkoniga ega bo'lib, shu orqali o'z nutqini rivojlantiradi va tilni o'zlashtiradi. Bu metodning asosiy afzalligi, o'quvchining tildagi faol ishtiroki va muloqotda bo'lishi, bu esa o'rgangan bilimlarni tezda hayotga tatbiq etish imkonini yaratadi. Bundan tashqari, zamonaviy texnologiyalarni qo'llash metodlari ham keng tarqalgan. Masalan, onlayn ta'lim platformalari, mobil ilovalar va interaktiv darsliklar orqali talabalar tilda o'zlashtirgan bilimlarini mustahkamlashlari mumkin. Bu usullar o'quvchilarni faollashtiradi va o'qish jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi.

Texnologiyalar yordamida talabalarga turli xil o'yinlar, viktorinalar, mashqlar taklif etiladi, bu esa o'qish jarayonini yanada interaktiv va yoqimli qiladi.

Shuningdek, individual yondashuv metodlari ham muhim ahamiyatga ega. Har bir o'quvchining o'ziga xos o'rganish uslubi va tezligi bor, shuning uchun o'qituvchilar talabaning ehtiyojlarini hisobga olib, ularning individual xususiyatlariga mos o'quv dasturlarini yaratishlari kerak. Bu metodlar talabalar o'quv jarayonida o'zlarini qulay his qilishlariga yordam beradi va ularning o'qishga bo'lgan qiziqishini oshiradi. Shu tariqa, zamonaviy tillarni o'qitish metodlari nafaqat o'quvchilarning bilimlarini yaxshilaydi, balki o'qitish jarayonini qiziqarli va samarali qiladi.

TADQIQOT NATIJALARI

1. Tadqiqotning umumiy maqsadi: Ushbu tadqiqot, o'quvchilarning onlayn ta'limga bo'lgan munosabatini va uning samaradorligini o'rganishni maqsad qilgan. Maqsad shundan iboratki, o'qish jarayonida onlayn ta'limning samaradorligi va an'anaviy ta'limga ta'sirini aniqlash.

2. Metodologiya: Tadqiqotda 500 nafar talaba qatnashgan, ulardan 70% i universitet talabalaridan iborat. Ularning fikrini olish uchun 20 savoldan iborat so'rovnoma tashkil etilgan. Shuningdek, onlayn va an'anaviy ta'lim tajribalarini taqqoslash maqsadida intervyular ham o'tkazilgan.

3. Asosiy natijalar: O'quvchilarning 80% onlayn ta'limni afzal ko'rganligini bildirishdi. Ularning aksariyati bu tizimning qulayligini ta'kidladilar.

4. Ta'lim samaradorligi: O'quvchilarning 65% i onlayn ta'limda ma'lumotni o'zlashtirish jarayonini an'anaviy ta'limdan samaraliroq deb hisoblashdi.

5. Texnik muammolar: 40% talaba internet tezligi va texnik nosozliklar tufayli o'qish jarayonida qiyinchiliklarga duch kelayotganini bildirdi.

6. Qiyinchiliklar va cheklovlar: Tadqiqotda bir nechta cheklovlar mavjud edi: ishtirokchilar faqat bir universitetdan tanlangan bo'lib, bu ularning natijalarini umumlashtirishga to'sqinlik qildi. Bundan tashqari, ba'zi talabalarining so'rovnomaga javob berishda noaniqliklar kiritishlari sababli, natijalar o'zgarishi mumkin.

7. Mavzular va metodlar bo'yicha farqlar: Tadqiqotda onlayn ta'lim samaradorligi fanlar bo'yicha farq qilgan. Matematik va informatika kabi aniq fanlar o'quvchilari onlayn ta'limni samarali deb topishgan, ammo insoniyat fanlari (adabiyot va tarix) bo'yicha bu samaradorlik past bo'lgan.

8. Tadqiqotning qo'llanilishi: Tadqiqot natijalari onlayn ta'lim tizimlarini takomillashtirishga qaratilgan strategiyalarni ishlab chiqish uchun foydali bo'lishi mumkin. Masalan, platformalarni texnik jihatdan yaxshilash, interaktiv vositalar yordamida o'quvchilarning fikrlarini olish va o'qish jarayonini yanada qulay qilish mumkin.

Xulosa: Hozirgi zamonaviy tillarni o'qitish metodlari ta'lim jarayonida texnologiyalarning rivojlanishi bilan kuchli o'zgarishlarga uchramoqda. Dastlabki an'anaviy metodlardan farqli o'laroq, yangi yondashuvlar o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlash, interaktiv o'qitish usullarini qo'llash va ko'p tilli muhitni yaratishga qaratilgan. Zamonaviy tillarni o'qitish metodlari, asosan, kommunikativ yondashuv, onlayn ta'lim platformalari, multimedia vositalari va o'yinlarga asoslangan metodlarni o'z ichiga oladi. Bu metodlar o'quvchilarga tilni faqat grammatik qoidalarini o'rganish bilan cheklanmay, balki uni real hayotda samarali qo'llay olish imkonini beradi. O'quvchilarning tilda erkin va ishonchli gapirishlari, yozishlari va tushunishlari uchun o'qitish jarayonida ilg'or texnologiyalarni, shu jumladan mobil ilovalar va virtual muhitlarni joriy etish, ta'lim sifatini yanada yaxshilashga xizmat qilmoqda. Bunday usullar o'quvchilarning individual ehtiyojlarini inobatga olishga imkon berib, o'zlashtirish darajasini oshiradi. Bundan tashqari, onlayn ta'lim va blended learning (aralash ta'lim) metodlarining tarqalishi, global o'quvchilarni birlashtirib, ularning tillarni o'z vaqtida va qulay tarzda o'rganishlariga imkon yaratmoqda. Yangi metodlar, shuningdek, o'qituvchilarning pedagogik mahoratini oshirishi, ularning kreativliklarini va texnologik savodxonliklarini yaxshilashi uchun zarur sharoitlar yaratadi. Shu bilan birga, zamonaviy tillarni o'qitish metodlarining samaradorligi to'g'risida turli tadqiqotlar ko'rsatganidek, ularni to'g'ri va o'quvchining shaxsiy xususiyatlariga mos ravishda qo'llash muhimdir. O'qitish jarayonida innovatsion yondashuvlar, shuningdek, yangi metodlarni sinovdan o'tkazish va tajriba almashish o'qituvchilarga yanada samarali natijalarga erishish imkoniyatini beradi.

Rivojlanayotgan XXI asrda zamonaviy tillarni o'qitish metodlari keskin o'zgarib, innovatsion texnologiyalar bilan boyitilmoqda. An'anaviy yondashuvlar o'rnini kommunikativ va interaktiv metodlar egallab, til o'rganish jarayoni yanada tabiiy va qiziqarli tus olmoqda. Sun'iy intellekt, virtual reallik, mobil ilovalar va onlayn platformalar esa ta'lim jarayonini shaxsiylashtirishga va samaradorligini oshirishga xizmat qilmoqda. Zamonaviy ta'lim jarayonida real hayotga yaqin mashg'ulotlar, multimedaviy vositalardan foydalanish, gamifikatsiya va adaptiv o'qitish usullari asosiy o'rin egallamoqda. Kelajakda esa sun'iy intellekt va katta ma'lumotlar (big data) yordamida har bir o'quvchiga moslashtirilgan yondashuv yanada takomillashishi kutilmoqda. Shunday ekan, til o'rganish faqat nazariy bilim emas, balki jonli muloqot va ilg'or texnologiyalar vositasida o'zlashtiriladigan muhim ko'nikmaga aylanmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Islomova Gulyoraxon Umidjon qizi, Qodirova Nozimaxon. Chet tillarini o'rgatish va undagi samarali metodlardan foydalanishning o'rni. Qo'qon universiteti xabarnomasi, 2023.
2. Tog'ayeva Aziza Asror qizi. Chet tillarini o'qitishda zamonaviy metodlardan foydalanish. O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti konferensiyalari, 2024.
3. Bazarbayeva Azizaxon Shokirovna. Chet tillarini o'qitishda mashqlar tipologiyasi va tizimiga qo'yilayotgan zamonaviy talablar. Farg'ona davlat universiteti ilmiy xabarлари, 2024.
4. Nazarova Lola. Chet tillarni o'qitishda zamonaviy texnik vositalarning o'rni. Tamaddun Nuri jurnali, 2024.
5. Anonim muallif. Chet tillarni o'qitish metodikasi. Ustozlar uchun, 2024.
6. Xadicha Muxitdinova. O'zbek tilini ikkinchi til sifatida o'qitish metodikasi. G'afur G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, Toshkent, 2023.
7. G'ulomov A. Ona tili o'qitish metodikasi. 2012.
8. Qozoqboy Y., Muhayyo Y. O'zbek adabiyotini o'qitish metodikasi. G'afur G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2022.
9. Jamol Jalolov. Chet til o'qitish metodikasi. "O'qituvchi" nashriyoti, 2012.
10. B. To'xliyev, M. Shamsiyeva, T. Ziyodova. O'zbek tili o'qitish metodikasi. O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi Adabiyot jamg'armasi nashriyoti, Toshkent, 2006.